

Česká asociace pro analytickou psychologii

se sídlem Dykova 26, 636 00 Brno

Etický kodex

1. Preambule

- 1.1. Tento etický kodex slouží ke stanovení základních etických pravidel upravujících chování terapeutů, vztah k pacientům a k jiným terapeutům. Etický kodex zároveň stanovuje základní pravidla pro řešení stížností na porušení etickým pravidel.
- 1.2. Všichni členové České společnosti pro analytickou psychologii (dále jen „ČAAP“) jakož i všichni frekventanti výcviku poskytovaného ČAAP jsou odpovědní za naplňování etických pravidel stanovených tímto etickým kodexem.
- 1.3. Jsou-li pravidla stanovená tímto etickým kodexem v rozporu s Etickým kodexem České psychoterapeutické společnosti Jana Evangelisty Purkyně (dále jen „ČPS“), či neobsahují-li některá ustanovení obsažená v Etickém kodexu ČPS, mají přednost či jsou napřímo aplikována ustanovení upravená Etickým kodexem ČPS.

2. Profesionální kompetence a odpovědnost terapeuta

- 2.1. Od terapeutů se požaduje, aby používali svou odbornost s vážností vůči důstojnosti a sebeúctě jednotlivce a v nejlepším zájmu pacientů.
- 2.2. Terapeut má být nestranný, respektovat pacienty a ve své činnosti dodržovat etické zásady. Je povinen chránit svou profesní nezávislost a profesionální objektivitu. Ve své činnosti má jako nejvyšší hodnotu mít na zřeteli zdraví a blaho pacientů.
- 2.3. Terapeut nesmí připustit ovlivnění své profesionální odpovědnosti a standardů praxe jak ve vztahu k sobě, tak i pacientovi, z důvodů rasy, věku, rodu, národnosti, politické příslušnosti, náboženství, postavení a jiných vnějších faktorů.
- 2.4. Terapeut smí prohlašovat, že má kvalifikaci a vzdělání pouze v takovém rozsahu, které ve skutečnosti dosáhl.
- 2.5. Jakákoliv vtíravá, zavádějící či klamavá reklama je nedovolená.

- 2.6. Informace podávané pacientovi musí být faktické, objektivní a pravdivé. Terapeut nesmí použít nepřiměřených, nerealistických, nadhodnocených příslibů své činnosti.
- 2.7. Terapeut nesmí vykonávat činnost pod vlivem drog, alkoholu, či při tělesné či duševní indispozici či nemoci, která by mohla jakýmkoliv způsobem negativně ovlivnit terapii.
- 2.8. Terapeut se smí věnovat terapeutické činnosti pouze v takovém rozsahu, který odpovídá jeho vzdělání, výcviku a odborným zkušenostem. Ve své praxi smí využívat pouze takových metod a postupů, pro které má odborné kompetence
- 2.9. Terapeut odpovídá za to, že nezneužije svůj vztah k pacientovi a neporuší pacientovu důvěru.

3. Vztahy s pacienty a základní pravidla terapie

- 3.1. Na počátku terapie by měl terapeut jasně pacientovi sdělit okolnosti a podmínky péče, například čas, frekvenci setkávání, pravidla ukončení terapie a finanční podmínky. Terapeut by měl zajistit dodržení těchto podmínek.
- 3.2. Během léčby by měla být na místě zdrženlivost ohledně společenských kontaktů s pacientem. Po skončení léčby nesmí terapeut pouštět ze zřetele možné pokračování přenosových pocitů a musí být opatrný při jakémkoliv společenském kontaktu. Ke společenskému kontaktu s příbuznými pacienta musí přistupovat s velkou opatrností a mělo by k nim dojít pouze s vědomím a souhlasem pacienta. Výjimkou mohou být zvláštní okolnosti, třeba když je pacient nebezpečný sobě či okolí, při léčbě dětí nebo když plán léčby odsouhlasený pacientem počítá se setkáním s rodinou či dalšími lidmi z důvodů terapeutických či poradenských.
- 3.3. Terapeut nesmí jakýmkoliv způsobem zneužívat svůj terapeutický vztah k pacientovi, zejména nesmí navazovat sexuální vztahy s pacientem, nesmí ukončovat terapeutický vztah za účelem sexu s pacientem, nesmí připustit jakékoliv finanční vypořádání mimo rámec obvyklých plateb (finanční vyrovnání by mělo být omezeno pouze na záležitosti týkající se odborných poplatků za poskytované služby). Terapeut nesmí využít profesního vztahu k dalším osobním, náboženským, politickým či jiným ideologickým zájmům.
- 3.4. Terapeut nesmí užít fyzického násilí vůči pacientovi. Použití fyzického omezení pacienta je možné pouze v případě, že je pacient fyzicky nebezpečný a měl by být omezen, terapeut musí v takovém případě použít přiměřené prostředky a vyžádat si asistenci sloužící k zabezpečení ochrany života a zdraví, tedy například využít služeb Policie ČR či zabezpečit nucený převoz.

4. Vztahy s kolegy

- 4.1. Terapeut nesmí před pacienty snižovat důstojnost, zpochybňovat odborné kvality či znevažovat profesionální způsobilost jiného terapeuta.
- 4.2. Pokud terapeut zjistí, že jiný terapeut se dopustil neetického chování, podá stížnost dle postupu uvedeného v tomto etickém kodexu.
- 4.3. V případě, že terapeuta osloví s žádostí o odbornou péči pacient, k jehož terapii se terapeut necítí z odborných, zkušenostních či osobních důvodů oprávněn, je povinen napomoci najít pacientovi jiného vhodného terapeuta, a to v rámci svých znalostí a možností.

5. Vztahy v rámci supervize a výcviku

- 5.1. Supervizor by měl mít v úctě specifický vztah, který vzniká ve výcviku se supervidovaným. Supervizor by neměl využít výhod plynoucích ze svého nadřazeného postavení, aby získal sexuální vztah, aby zneužil či jakýmkoliv způsobem využil někoho, koho má hodnotit, známkovat, povýšit či doporučit k povýšení. Podobná opatrnost musí být projevována i poté, co je supervizní/učitelství vztah ukončen, kvůli možným pokračujícím nevyřešeným přenosům a projekcím, které mohly vzniknout během výcviku.
- 5.2. Pravidla terapie a vztahů vůči pacientům upravená tímto etickým kodexem se v přiměřeném rozsahu uplatňují i v rámci supervizního vztahu a výcviku.

6. Mlčenlivost

- 6.1. Terapeuti jsou vázáni principem mlčenlivosti o všech skutečnostech, které se dozvěděli v průběhu terapeutického procesu. Totéž se týká supervize. Terapeuti jsou povinni k mlčenlivosti ve stejné míře zavázat i svůj personál.
- 6.2. Terapeut musí chránit soukromí pacienta, své záznamy a veškeré materiály obsahující jakékoliv informace vztahující se k osobě pacienta. Důvěrnost a uchování pacientovy anonymity jsou prvořadými úkoly. K publikaci získaných informací a přednášení těchto informací může dojít pouze v případě zachování absolutní anonymity pacienta a pouze

k vědeckým a studijním účelům. V případě využití odborné konzultace je nutné zachovat opatření sloužící k zachování anonymity pacienta.

- 6.3. Výjimky z povinnosti mlčenlivosti a důvěrnosti mohou být učiněny, pokud hrozí právní postih, nebo když je porušení mlčenlivosti a důvěrnosti vyžadováno zákonem, třeba v případě zneužívání dětí, nutnosti varovat ostatní před nebezpečím či je-li nařízeno soudem, atp.

7. Řešení stížností

- 7.1. Pokud chce kdokoliv podat stížnost na terapeuta pro porušení etického kodexu či z důvodu jakéhokoliv jiného etického pochybení, může tak učinit písemnou formou na adresu sídla ČAAP, k rukám předsedy etické komise (bude-li stížnost směřovat vůči porušení etického kodexu předsedou etické komise, stěžovat bude stížnost zasílat k rukám jakéhokoliv jiného člena etické komise). Stížnost je také možné zaslat elektronicky na e-mailovou adresu předsedy nebo jiného člena etické komise uvedené na webových stránkách ČAAP.
- 7.2. Etická komise se podanou stížností musí zabývat na svém nejbližším zasedání, nejpozději však do 30 dnů od jejího doručení. Etická komise pozve na projednání stížnosti stěžovatele i terapeuta, proti kterému stížnost směřuje, a to alespoň 14 dní předem. Stěžovatel i terapeut, proti kterému stížnost směřuje, mají právo se k dané věci osobně vyjádřit. Nevyjádří – li se osobně, mají právo se vyjádřit písemně.
- 7.3. Stěžovatel i terapeut, proti kterému je stížnost namířena, mají právo požádat o vyloučení kteréhokoliv člena etické komise z jednání v této věci, přičemž žádost o vyloučení z projednání musí být řádně odůvodněna. O takovém vyloučení člena etické komise z jednání rozhodují ostatní členové etické komise. Pokud je stížnost namířena proti kterémukoliv členovi etické komise, je z projednávání stížnosti automaticky vyloučen. Není-li z podnětu zřejmé kdo jej podává nebo čeho se týká, může etická komise odložit podnět a jeho projednáním se nezabývat.
- 7.4. Etická komise projedná podnět na svém jednání a na základě zjištěných skutečností rozhodne buď o odložení věci pro bezpředmětnost podnětu, nebo předá věc předsednictvu k dalšímu projednání s doporučením, jak ve věci dále postupovat. Rozhodnutí doručuje etická komise předsednictvu, a dále osobě, která podnět podala a členovi ČAAP, vůči němuž podnět k projednání směřoval. Rozhodnutí musí být řádně odůvodněno.
- 7.5. V rámci své působnosti může etická komise doporučit předsednictvu zejména tento postup (může být využito i kumulativním způsobem):

- a) sdělení o projednání věci bez shledání pochybení člena ČAAP,
- b) napomenutí člena ČAAP,
- c) vyžadování, aby se člen ČAAP podrobil supervizi schváleným zkušeným kolegou, délka a frekvence supervize bude navržena etickou komisí ČAAP,
- d) doporučit, aby člen vyhledal terapii u schváleného zkušeného kolegy či vyhledal nezávislé lékařské či psychologické vyšetření a léčbu schválenou etickou komisí ČAAP
- e) vyloučení člena ČAAP,

Postup doporučuje etická komise předsednictvu s ohledem na závažnost pochybení člena ČAAP.

- 7.6. O stížnosti finálně rozhoduje předsednictvo ČAAP, přičemž postupuje dle doporučení etické komise. Stěžovatel i terapeut, proti kterému je stížnost namířena, mají právo požádat o vyloučení kteréhokoliv člena předsednictva z jednání v této věci, přičemž žádost o vyloučení z projednání musí být řádně odůvodněna. O takovém vyloučení člena předsednictva z jednání rozhodují ostatní členové předsednictva. Pokud je stížnost namířena proti kterémukoliv členovi předsednictva, je z projednávání stížnosti automaticky vyloučen.
- 7.7. Předsednictvo rozhodne o stížnosti takto (může být využito i kumulativním způsobem):
- a) sdělí projednání věci bez shledání pochybení člena ČAAP,
 - b) napomene člena ČAAP,
 - c) vyžádá, aby se člen ČAAP podrobil supervizi schváleným zkušeným kolegou, délka a frekvence supervize bude schválena předsednictvem ČAAP,
 - d) doporučí, aby člen vyhledal terapii u schváleného zkušeného kolegy či vyhledal nezávislé lékařské či psychologické vyšetření a léčbu schválené předsednictvem ČAAP
 - e) vyloučí člena ČAAP.
- 7.8. Předsednictvo písemně informuje stěžovatele i terapeuta, proti němuž stížnost směřovala, o výsledku šetření a o případně uloženém nápravném opatření.
- 7.9. Proti rozhodnutí předsednictva lze podat odvolání k valné hromadě. Odvolat se lze písemně (za písemnou je považována i e-mailová forma) do 30ti dnů od doručení rozhodnutí. Zároveň s podáním odvolání je nutné předložit veškerá tvrzení i případné podklady k jejich potvrzení. Valná hromada je povinna prozkoumat odvolání na svém nejbližším zasedání, valná hromada rozhoduje 2/3 většinou přítomných členů. Odvolání má odkladný účinek vůči všem sankcím, vyjma sankce vyloučení z ČAAP (pokud bude odvolání terapeuta, vůči němuž stížnost směřovala, shledáno jako důvodné, nabude členství opětovně rozhodnutím odborné rady v plném rozsahu). Valná hromada buď

rozhodnutí předsednictva potvrdí, nebo jej změní, a to v souladu se shora stanovenými pravidly. Rozhodnutí odborné rady je konečné.

- 7.10. Bude-li stížnost shledána opodstatněnou, má předsednictvo ČAAP právo informovat o podané stížnosti a výsledku šetření i ostatní profesní odborné organizace, jimiž je dotčený terapeut případně také členem z hlediska své profese/ odbornosti. K podání takové informace jiné profesní organizaci musí dát předem souhlas stěžovatel.
- 7.11. Ukončení členství terapeuta, proti němuž stížnost směřuje, v ČAAP dříve, než bylo šetření ukončeno, nemá samo o sobě vliv na řešení podané stížnosti, Pokud ji stěžovatel nevezme zpět, má předsednictvo povinnost ji projednat i v případě, že daný terapeut již není členem ČAAP.